

Abraýly ýeňliš bu

Category: Kitapcy, Psihologiya, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

Abraýly ýeňliš bu ABRAÝLY ÝEŇLIŞ BU!

Jemgyýetiň psihologiyasy şeýle bolaýmasa...

Gelenem urha-ur, gidenem urha-ur...

Ýeňileniň dosty ýok. Saýlawy elden gidermegin ýeke-täk günäkäri Kemal Kylyçdarogly ýaly diňe şoň üstüne sürünyärler! Meň pikirimçe oň ýazygyna galýarlar. Sürünmeleri rehim-şepagatsyzlyk hasaplaýaryn. Adamlarymyzyň bir topary dagy edil Günorta Amerikanyň deňizlerinde ýasaýan ownuk, ýöne ýrtyjy piranýa balyklaryna döndi... Edil ýone JHP liderini tüýt-müýt edip iýäýjek bolýarlar.

Hemme zadyň günäsini Kylyçdaroglynyň üstüne ýoňkemek dogry hereket däl.

Hawa, saýlawda ýeňildi. Üstünligiň ýeke-täk şerti bar: ÜSTÜN ÇYKMAK.

Ýeňliş şowsuzlykdyr. Bu dogry, emma munuň ýeke-täk günäkäri Kylyçdaroglumy?

Wyždanly boljak, adyl çemeleşmek, geldi-geçer duýgulara aldanyp «Gitsin» diýip gygyrmajak bolmaly.

Ilki ýeňlişiň sebäpleri öwrenilmeli, munda Kylyçdaroglunyň agyr ýalňyşlygynyň, ýatdan çykaran zatlarynyň barlygyny-yoklugyny seljermeli.

Saýlawda hemme zat gözümüziziň alnynda bolup geçdi. Basyşlar, haksızlıklar, ýalan-ýaşryklar, töhmetler, myjabatlar, haýbat atmalar... Hiç zatdan gaýdylmady. Hukuk depgilendi, kanunlar bozuldy, ýurt türk dilini bilmeýän hakynatutma saýlawçylardan dolduryldy.

Hiç kim «Pylankes bolan bolsa ýeňerdı» diýen ýaly boş lap urmalary otarmasyn. Hiç bir babatda deň bolmadık bular ýaly

adalatsyz, antidemokratik şertlerde kim bolanda-da ýeñilerdi! Hawa, Kylyçdarogly ýeñildi, emma abraýy bilen ýeñildi... Dogry, ýeñilen badyna halkyň öňüne çykyp hasap beren bolsa, berlen soraglara jogap beren bolsa has gowy bolardy. Beýtmezligi onuň iň uly kemçiligidir!

• **Ýalan-ýaşrygyň we töhmetiň gurbany!**

Kylyçdarogly ýeke özi arman-ýadaman göreşdi. Ýurdumyza oňşuk medeniýetini getirdi.

Haksyzlyklar we hapa propogandalar bilen aldym-berdimli boguşdy. Emma...

Ýalan-ýaşryga we töhmete goldanýan syýasat ýeñdi!

Kylyçdarogly birleşdiriji, dürs, mähir-myłakatdan doly, gallaw lider hökmünde JHP-niň taryhyndaky iň ýokary ses derejesine (48%) ýetdi.

Dogrusyny dogry aýtmak gerek. JHP 1950-nji ýıldan bări geçen 73 ýylyň dowamynda haýsy saýlawda üstün çykdy? Hiç birinde üstün çykyp bilmedi.

JHP-niň iň köp ses alan 1977-nji ýilda Ejewitiň alan sesi 41,4%-di. Sol döwrem JHP ýeke özi hökümet gurup bilmedi.

* * *

“Lider ýaramaz, gowşak, üstün çykma ukyby ýok” diýmegin ýerine, JHP-niň nämüçin saýlawda üstün çykyp bilmändigini analiz etmeli, «täze ugur, täze metod, täze dolandyryş formasy» diýýänleriň sesine gulak salmaly...

Bu ýurtda indi «peýda bolan pully-peçli baronlaryň, korrupsiýanyň, «bäşemler bandasynyň urha-urlarynyň», tüsseläp giden 418 milliard dollaryň, işsizligiň, garyplygyň» saýlawçylaryň pikirini üýtgedip bilmändigine anyk göz yetirildi.

Ogurlıga, urha-urluga, korrupsiýa garşylyk görkesmek Günbataryň ösen jemgyýetleriniň işi... Biziň jemgyýetimiz entek olar ýaly derejä ýetmändir!

«Ogurlayalar, ýone işleyärler» sözü, megerem, dünýäde diňe biziň adamlarymyza mahsus samsyklykdyr.

Azatlyk, hukuga hormat, arassa syýasat ýaly sözler halkyň

galaba bölegini gyzyklandyrmaýar. Halk başyna inýän her belabeteriň şundan gözbaş alýandygyna düşünenok.

Janyňy alyp barýan gymmatçylygam, garyplygam saýlawçylaryň aglabasynyň pikirini üýtgedip bilmedi.

Ýolbaşçyň çalyşmak bilen şular ýaly agyryly jemgyyetçilik problemaň çözüp bolmaýar! Çö zgüt sosial gurluşy üygetmekde, adamlary özgertmekde. JHP-niň etmeli işi şu.

• HEKAÝAT

- Adalat öldi

Gadym döwürler Angliýada bir däp bar eken. Ýonekeý raýat olse buthananyň jaňy bir gezek kakypdyr. Jaň iki gezek kakysa, halaýyk bir begzadanyň aradan çykandygyny bilipdir. Eger jaň üç gezek kakysa, onda patyşanyň aradan çykandygyny aňladypdyr.

Günlerde bir gün sud ýalňyş karar çykarypdyr. Sud bigünä adamy jogapkärçilige çekip, ölüm jezasyna höküm edipdir.

Bir wagtyň özünde buthananyň jaňy baş gezek urulypdyr. Halk alada galyp, ylgap baryp, popdan sorapdyr:

– Patyşa aradan çyksa dört gezek jaň urulýanyny bilyäsem welin, bu gün baş gezek urduň-a? Patyşadan ýokarda kim bar beýle?

Pop ajy-ajy gülümsiräp:

– Ondan has beter zat boldy – diýipdir. – Bu gün ýurdumyzda adalat öldi!

• **HENEKLER**

- Kimdigimi bilýäňmi?

Gije ýarymdan soň ýüzi maskaly ogry geçip barýan bir geýnüwli adamy ýoluny kesipdir. Ogry onuň çekgesine sapançasyny diräp:

– Çykar pullaryny! – diýip gygyrypdyr.

Geýnüwli adam oňa göwnüýetmezçilikli äñedip, hondanbärsi jogap beripdir:

– Meň kimdigimi bilýäňmi sen? Men adybelli syýasatçy!

Ogry:

– Onda çykar pullarymy! – diýip has beter heñkiripdir.

• **Ýalançy pygamber**

Özüniň «pygamberdiginı» aýdyp, köpüň içine wagyz etmäge çykan birini saklap, dälihana dykypdyrlar.

Ol baran ýerinde birinji duşan näsagyna ýokardan göz aýlap:

– Meniň Allanyň ugradan ilçisi pygamberdigimi bilyäňmi? – diýipdir.

– Ýok, bilemek – diýen näsag derrew başga bir dälä sorag

beripdir: – Şu täze gelen şepe bar-a... Ol özünüň pygamberdigini aýdýar.

Üçünji däli görkezilen tarapa siňe seredipdir-de, depderini çykaryp barlandan soň:

– Ol barypýatan kezzap – diýipdir. – Men dünýä olar ýaly pygamber ugradamok!

• Prezidenti nähili tanaýaň?

Öñki döwrüň amerikan aktýory Bob Houpdan:

– Prezident Reýganam seniň ýaly aktýordy, kinofilmlerde bile surata düşdüň, ony nähiliräk tanaýaň? – diýip soranlarynda:
– Reýgan tipiki syýasatçylara meňzemeýär – diýipdir we sözlerini şeýle dowam etdiripdir: – Ol nädip ýalan sözlenýänini, pyssy-pjurlygyň nämedigini bilenok, ogurlyk diýen zadyň-a ysynam alyp görmedik.

Hemmeler aňk bolup ony diňläp durka sözüniň üstüne şulary goşupdyr:

– Yöne bularyň barsy üçin beýleki liderler ýaly ýanynda hemise kömekçi saklaýar!

• **Yüzüp nirä çenli gitseň bolar?**

Temel bilen Dursun deñize suwa düşüp, ýüzmäge başlapdyrlar.

Ep-esli ýüzenlerinden soñ Dursun:

– Eh-eý Temel! – diýip gygyrypdyr.

Temel:

– Aýt, hany, ýene näme diýjek bolýaň – diýipdir.

– Amerika ýetýänçäk ýene näçe ýüzmeli bor?

Temeliň gahary gelipdir:

– Demiňi biderek almaňy goý-da, ýüzmegiňe dowam et!

• **Näçe towşan atdy?**

Temel çayhanada obadaşlaryna awa gidişini gürrüň beripdir:

– Adamlar, irden tüpeňimi alyp tokaýa gitdim. Atdym, atdym, atdym... Agşama çenli kyrk dokuz towşan atagyypdyryn...

Diňläp duranlaň biri onuň üstünden gülüpdir:

– Aý goýsanaý Temel, elli diý-de, sany tegeläýsene.

Temel garşı çykypdyr:

– Beydip bolmaz. Maňa bir towşan üçin ýalan sözletjek bolýaňyzmy?

• «Ot bilen kükürt»

Deñize suwa düşmäge gelen Temel öñräginde ýüzüp barýan ýaş gyza tarap süýşüp başlarda gyz gygyryp başlapdyr:

– Haýyş edýärin, golaýlaşmaň maňa!

Temel geň galyp sorapdyr:

– Nämüçin?

Gyz ony synlap:

– Ot bilen kükürt bir ýerde bolup bilmez! – diýipdir.

Temel jykyr-jykyr gülüpdir:

– Gorkýan zadyna seretsene. Sen hiç alada etme, gülüm. Biz suwuň içinde ahweti. Öl kükürt partlamaýar-a!

• Leglekler näme getirýär?

Kompýuter asyrynda ýasaýarys. Indiki çagalar soranjaň bolýar...

Mekdepden gelen çaga ejesine sorag beripdir:

– Eje, klasdaşlarymyz bilen jedele girdik, ýone hiç belli bir netijä gelip bilmedik.

– Nämäň netijesine gelip bilmediňiz?

– Çaga nähili dünýä inýär?

– Oglum, saňa öňem kän aýtdym-a, leglekler getirýär!

– Ejejjan, oňa düşündim-de, leglekler bilen kim gärdege girýär?

• **Hapa sögünç nämemiş?**

Dursun:

- Temeljan, seň ýaly gowy oglanam ýok welin, arman, geplände köp sögünýäň-dä...
- Hawa, sögüinemde näme?
- Şeýdip sögüner ýaly näme bar?

Temel çynlakaý görnüşe giren bolup, şeýle diýýär:

- Ady nämedaý şoñ, walla! Bir beýik filosof bardy... «Hapa sögünç kalbyň ýelpewajydyr» diýipdir, menem şoña eýerip kalbymy ýelpeselendirýän!

• **GÜNÜÑ SÖZİ**

- Hakyky döwlet adamy şamçyrag mysalydyr. Özi ýanyp, halkyň üstüne ýalkym saçar!
- Altyn-kümüş, pul görse, perişde hem ýolunu ýitirer!
- Hökrüwanlygyny elden gideren halklaryň elden gidermäge başga zady galmas!

- Adam tebigatyň bir kemçiliği-de, hiç wagt gözünüň doýmaýanlygy!
- Puluň gepleýän ýerinde seňkiň dogry bolany hiç zady üýtgetmeýär!
- Täzesini almanka öñki köwşüni zyňýan adam aýakýalaňaç galar!
- Oýun gutaransoň şany-da, pyýadany-da bir gapyrjaga salyp goýýarlar!
- Adamy terbiýelemek daşy ýontmakdan has kyndyr!
- Her kimiň öz akylyndan göwni hoş. Biziň sada adamlarymyzam şeýle!
- Möjek bilen iş salysýan tilkiniň hyýaly diňe gury süñkde bolar!
- Eger zol aldanylyp ýörlen bolsaň, günä seniň özünde!
- Soňundan aglanyň peýdasy ýok! Her halk nämä mynasyp bolsa, şolar ýalam dolandyrylar!

Rahmi TURAN.
«SÖZCÜ» gazeti, 10.06.2023 ý. Publisistika